

895.922 08

ĐC

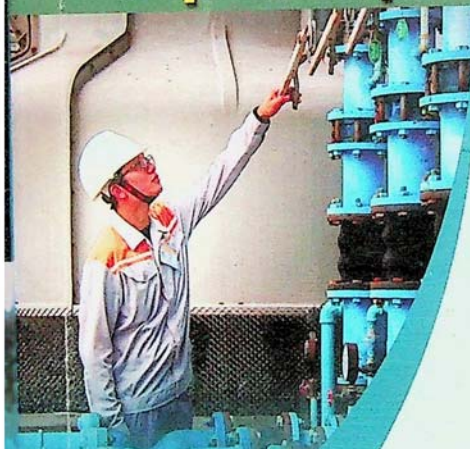
Đ 455 N

ĐỒNG NAI
IẠNH HÀ

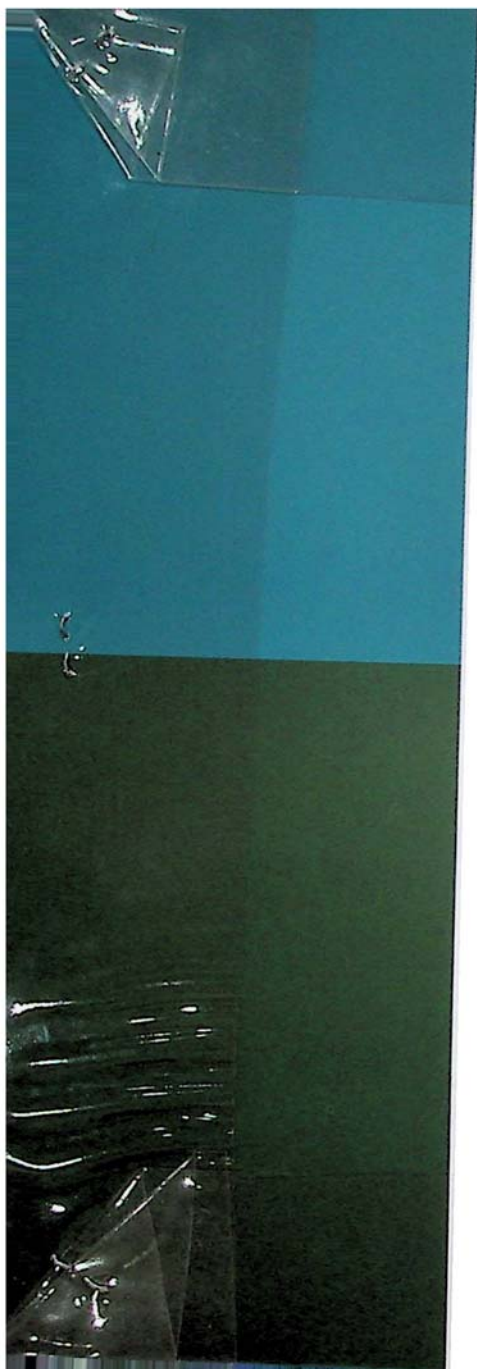
(Chủ biên)

đồng nai
trên đường
HỘI NHẬP &

PHÁT TRIỂN²

NHÀ XUẤT BẢN ĐỒNG NAI

*Đồng
Nai
trên
đường
hội
nhập
và
phát
triển*

BAN BIÊN SOẠN:

- NSND.ĐD Giang Mạnh Hà (Chủ biên)
- Bà Hoàng Ngọc Diệp
- Bà Trần Thu Hằng
- Bà Ngô Hường
- Bà Phạm Thị Thanh Vân
- Ông Nguyễn Đình Quốc Văn

Số...
D 453 N

HỘI VĂN HỌC NGHỆ THUẬT ĐỒNG NAI
NSND.ĐD GIANG MẠNH HÀ
(Chủ biên)

Đồng Nai
trên đường hội nhập và phát triển
Tuyển tập VHNT

THƯ VIỆN TỈNH ĐỒNG NAI
SÁCH TẶNG

2025/ĐC/VV C02093

NHÀ XUẤT BẢN ĐỒNG NAI

181133

Tâm nhìn của một doanh nhân

Bút ký của Lê Hương Thơm

Đầu giờ chiều, giữa cái nắng tháng 5 oi ả, đoàn văn nghệ sỹ thuộc Hội Văn học Nghệ thuật Đồng Nai đến thăm đại bản doanh của một doanh nhân nổi tiếng trên địa bàn tỉnh với biệt danh khá thú vị: “VUA HEO” Ông là Phạm Đức Bình - Chủ tịch HĐQT - Tổng giám đốc Công ty TNHH Thanh Bình, đứng chân trên địa bàn phường Long Bình, thành phố Biên Hòa.

Văn phòng chính của Thanh Bình gần kề cơ sở chế biến thức ăn gia súc của công ty. Xe tải vào ra chờ hàng hóa nhộn nhịp, tiếng máy xúc, máy xay... rộn ràng. Khu sản xuất rộng mênh mông, chỉ đi bộ tham quan cũng toát mồ hôi. Anh Đồng Văn Hóa, Phó giám đốc phụ trách kinh doanh của công ty cho biết, khu vực sản xuất rộng gần 10 ha, sản phẩm thức ăn cho heo, gà, cá, tôm... đưa ra thị trường hàng trăm tấn/ngày, do vậy nếu đi hết phải mất cả ngày. Chẳng vậy mà cuối buổi tham quan, một nhiếp ảnh gia mãi mê tìm góc đẹp chụp ảnh đã lạc đường, không tìm thấy lối ra xe, đoàn phải cử người đi tìm.

Trên đường đi đến công viên “Vườn Kiêu” - một mô hình du lịch của công ty Thanh Bình đang được nhiều người quan tâm, Phó giám đốc Hóa giới thiệu với chúng tôi những hạng mục công ty đã và đang thực hiện như: khu nhà trọ cho công nhân khu công nghiệp, khu chăn nuôi gia súc, sản xuất vật liệu xây dựng, trường mẫu giáo... Nghe câu chuyện hấp dẫn, tôi hỏi anh: Là trợ lý đắc lực của Tổng giám đốc, anh thấy “ông chủ” của mình ra sao? Hóa trả lời ngay không cần suy nghĩ: Điều đầu tiên là ông ấy có TÂM NHÌN. Tổng giám đốc Bình có tầm nhìn xa và tính tình rất quyết đoán. Ông biết nắm bắt cơ hội, đi trước, đón đầu thời đại nên những quyết sách trong hoạt động sản xuất, kinh doanh của công ty hầu hết là đúng và kịp thời. Hóa kể, anh quê Nam Định, tốt nghiệp đại học được bạn bè giới thiệu và bản thân cũng tìm hiểu thông tin về công ty nên quyết định “thử vận may” bằng cách thi tuyển vào Thanh Bình. Kỳ thi đó có nhiều người nhưng tất cả đều “rớt”, chỉ mình Hóa được nhận vào làm việc. Hơn 10 năm sát cánh cùng công ty, anh cảm nhận được khát vọng, sự tự tin, tinh thần dám nghĩ, dám làm của người “đứng mũi chịu sào” Phạm Đức Bình. Một số công trình đang xây dựng nhằm mở rộng sản xuất kinh doanh chính là do ông mua lại nợ xấu của những đơn vị làm ăn thua lỗ. Tôi buột miệng nhận xét: Vậy là công ty thực hiện theo lời Bác Hồ “ích nước, lợi nhà”, vừa cứu được doanh nghiệp khỏi phá sản, gây thất thoát tài sản của nhà nước, vừa có thêm điều kiện phát triển

sản xuất, kinh doanh rồi còn gì. Vâng, đúng vậy, Hóa vui vẻ tán thưởng...

Chẳng mấy chốc, xe đưa chúng tôi tới Vườn Kiêu. Tổng giám đốc Đức Bình ra tận cổng đón khách. Quả đúng như cái tên, một công viên cây xanh tươi tốt trùm bóng mát lên con đường trải nhựa xinh đẹp. Ngay đầu lối vào, chủ nhân đã dựng một tấm bia đá, trên đó trang trọng nổi bật hai câu thơ lục bát: “Vườn Kiêu đón khách du xuân. Đọc thơ ngắm cảnh thương thân nàng Kiêu” Không chỉ thế, suốt dọc con đường dẫn sâu vào trong vườn, dưới mỗi gốc cây đều được dựng một tấm bia đá khắc những câu thơ rút từ tác phẩm bất hủ “Truyện Kiều” của đại thi hào Nguyễn Du. Không giấu niềm tự hào về người cha Phạm Văn Khoát đồng thời cũng là người sáng lập công ty và khu du lịch độc đáo có một không hai trên đất Đồng Nai, ông Đức Bình nói: Ý tưởng lập một khu vườn mang tên “Vườn Kiêu” của cha tôi xuất phát từ tình yêu của ông cụ đối với Thi hào Nguyễn Du và “Truyện Kiều” Toàn bộ Vườn Kiêu có diện tích khoảng ba ngàn mét vuông, cụ phải mất gần chục năm để xây dựng. Bị hấp dẫn bởi câu chuyện lãng mạn của Tổng giám đốc, tôi bày tỏ ý muốn được gặp cụ Khoát, người tôi đã từng biết từ nhiều năm trước. Phạm Đức Bình vui vẻ gọi điện cho cha rồi chuyển máy cho tôi nói chuyện. Vừa nghe tôi giới thiệu về bản thân, cụ Khoát nhận ra ngay người quen. Qua khoảng 20 phút điện đàm, tôi cảm nhận sự đam mê với nghề chăn nuôi, đặc biệt là về công trình Vườn Kiêu thơ mộng của cụ Khoát vẫn

cháy bỏng, dù cụ đã tuổi cao, sức yếu.

Cơ duyên lập Vườn Kiêu của cụ Khoát bắt nguồn từ thời trẻ, khi cụ đến với Truyện Kiều. Đọc và suy ngẫm, từ chỗ bị cuốn hút vào số phận các nhân vật, đặc biệt là thân phận ba chìm bảy nổi của nàng Kiều, cụ Khoát dần đồng cảm với “Những điều trông thấy” của đại thi hào Nguyễn Du. Cụ này ra ý thể hiện niềm đam mê Truyện Kiều theo cách riêng của mình. Bước đầu cụ sưu tầm tất cả những loại cây, hoa được nhắc đến trong Truyện Kiều, đưa về trồng trong vườn. Tiếp đó cụ cho dựng những tiểu cảnh khắc họa chân dung nhân vật gắn với những tình tiết trong câu chuyện về nàng Kiều như: Liễu Chương Đài, Am Các Tự, Hồ Xuân Hương.v.v... Bởi vậy mới có những câu thơ được trích ra từ Truyện Kiều mang ẩn ý sâu xa của chủ nhân: “Cỏ non xanh rợn chân trời/ Cành lê trắng điểm một vài bông hoa...” “Người dâu gặp gỡ làm chi/ Trăm năm biết có duyên gì hay không...” “Vầng trăng ai xẻ làm đôi/ Nửa in gối chiếc nửa soi dặm trường...” “Phong trần mài một lưỡi gươm/ Những phường giá áo túi cơm sá gì...”. Những tiểu cảnh nàng Kiều ở lầu Ngưng Bích, cuộc gặp gỡ giữa Kiều với Kim Trọng... gây ấn tượng mạnh với du khách, nhiều người chia sẻ chính nhờ tới tham quan Vườn Kiêu mà họ càng thêm trân trọng tác phẩm bất hủ của Đại thi hào Nguyễn Du.

Đứng trên “lầu Ngưng Bích”, có thể ngắm toàn cảnh khu vườn rộng, thả hồn đón làn gió mát rượi thổi lên từ hồ Sông Mây. Giữa không gian thơ mộng

của Vườn Kiêu có ao thả cá, hồ bán nguyệt, hoa và cây trái quý được kết dáng, tạo cảnh bắt mắt. Đưa chúng tôi tham quan một vòng quanh vườn, Phạm Đức Bình kể:

- Vườn Kiêu được tạo dựng đến nay đã hơn 20 năm, mặc dù ý tưởng của cha tôi có từ khi cụ còn trẻ nhưng mãi đến năm 1996 vườn mới bắt đầu được xây dựng. Khu vườn thể hiện tình yêu với Truyện Kiều và cũng là khát vọng của cha tôi muốn có một khu du lịch mới lạ, độc đáo để sau những giờ lao động căng thẳng, đối tác của công ty và người dân có thể đến đây thưởng ngoạn, thay đổi không khí, phục hồi sức khỏe. Hiện tại “Vườn Kiêu” là một trong những hướng phát triển du lịch xanh mà công ty Thanh Bình hướng tới, như một điểm nhấn chăm sóc khách hàng.

Nghe Tổng giám đốc Đức Bình giới thiệu những ngành nghề chính của công ty, tôi tò mò:

- Doanh nghiệp đã phát triển đa lĩnh vực sao “ông chủ” vẫn muốn giữ “Ngai vàng” của “Vua heo”?

Phạm Đức Bình cười cười:

- Có lẽ tại tôi có duyên với nghề. Người ta đặt biệt danh “Vua heo” cho tôi vì nuôi heo là nghề “cha truyền con nối”, từ đời cha đến đời tôi gắn bó với con heo, gia đình tôi cũng khởi nghiệp từ con heo. Ý tưởng lập Vườn Kiêu cũng xuất phát từ cha tôi. Ông muốn qua du lịch sinh thái truyền cảm hứng cho con cháu trong lao động sáng tạo, phát triển sản xuất, kinh

doanh. Ngay cái tên Thanh Bình cũng là cha tôi đặt, với ý nguyện hướng tới sự bình an, hạnh phúc của con người. Thương hiệu Thanh Bình như một lời dặn dò của lớp tiền bối, khuyên những hậu duệ chúng tôi phải không ngừng phấn đấu, giữ gìn thanh danh của mình. Có người hỏi tôi, là cha con ruột mà cha là Phạm Văn, sao con trai lại là Phạm Đức? Thú thật, đây cũng là dụng ý của cha tôi. Ông cụ luôn mong con cháu mình dù ở đâu, dù kinh doanh, sản xuất ngành nghề gì cũng phải lấy cái đức làm đầu.

Thấm nhuần tâm nguyện của cha nên Phạm Đức Bình khởi đầu sự nghiệp là một cơ sở chăn nuôi nhỏ, đến nay đã trở thành một doanh nghiệp tên tuổi có quy mô lớn. Dù trải qua những thời điểm không thuận buồm xuôi gió, gặp vô vàn khó khăn, thất bại, ông vẫn kiên trì, quyết tâm vượt lên nghịch cảnh và đã thành công.

-Tổng giám đốc có kỷ niệm nào đáng nhớ trong hành trang vào đời, chia sẻ với tôi được không? Tôi hỏi.

Phạm Đức Bình trầm ngâm:

- Kỷ niệm thì nhiều lắm, vui có, buồn có. Nhưng xin kể về một kỷ niệm sâu sắc nhất và cũng là bài học quý giá góp phần đưa tôi trở thành doanh nhân, làm chủ một doanh nghiệp lớn như hiện nay. Đó là vào năm 2000, khi ngành chăn nuôi đang phát triển tốt nhưng thấy xuất khẩu cà phê mang lại lợi nhuận cao hơn, tôi liền bỏ ra hàng trăm tỷ đồng thu mua, xuất khẩu cà phê. Nhưng sự đời, người tính không bằng

trời tính. Sau thời kỳ ồ ạt xuất khẩu, giá cà phê bất đầu tuột dốc, thị trường cà phê phập phù, không ổn định, cộng với việc chưa có kinh nghiệm trên lĩnh vực kinh doanh đây may rủi nên việc xuất khẩu cà phê bị lỗ nặng. Tôi mất sạch vốn liếng. Cái phao cứu sinh giúp tôi cùng công ty Thanh Bình qua khỏi cơn “bĩ cực” là Ngân hàng Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn Đồng Nai. Thanh Bình nhiều năm là khách quen, đối tác làm ăn có uy tín của Ngân hàng, nên khi gặp rủi ro, Ngân hàng tin tưởng hỗ trợ vốn để tôi vực dậy công ty. Từ đó tôi chuyên tâm vào phát triển ngành chế biến thức ăn gia súc. Đó là kỷ niệm nhớ đời mà cũng là bài học xương máu khiến tôi thận trọng và tính toán chắc chắn hơn trong sản xuất kinh doanh.

Tuy đang ăn nên làm ra, nắm trong tay hàng trăm lao động có tay nghề cao, tạo công ăn việc làm cho hàng ngàn lao động nông thôn trong và ngoài tỉnh thông qua hợp đồng gia công chăn nuôi, đa dạng hóa ngành nghề... nhưng theo Phạm Đức Bình, sản xuất kinh doanh ngày nay không thể lấy cần cù bù thông minh. Muốn phát triển bền vững phải có tầm nhìn xa. Đặc biệt thời kỳ đất nước đang từng ngày đổi mới, hội nhập với thế giới sâu rộng thì làm ăn càng phải tính toán kỹ. Doanh nghiệp phải sẵn sàng “đóng tàu lớn để ra biển lớn” “Tàu lớn” tức là phải có chiến lược lâu dài, có kỹ năng, trình độ công nghệ cao. Với phương châm đó, từ nhiều năm nay, Thanh Bình tập trung đầu tư cho con người. Thực tế hiện nay, nuôi heo là một trong những nghề chịu nhiều rủi ro nhất, bởi vậy công

ty chủ trương làm ăn theo cách “không dồn trứng vào một giỏ” Nếu trước đây Thanh Bình tập trung tất cả vào con heo thì nay công ty chủ động đầu tư sản phẩm đa dạng như: chăn nuôi gà, nuôi trồng thủy hải sản... Gần đây công ty mở rộng đầu tư chăn nuôi ra nhiều địa phương khác bằng nhiều hình thức khác nhau. Cơ cấu lại sản xuất phù hợp với nhu cầu thị trường mà khâu đột phá là xây dựng chiến lược đưa sản phẩm chế biến thức ăn gia súc thành hàng hóa chủ lực. Nhằm tạo sức cạnh tranh bằng uy tín chất lượng sản phẩm, Thanh Bình đã mời các chuyên gia hàng đầu về chăn nuôi cộng tác với công ty, cho họ đảm nhận các vị trí quan trọng. Công ty đầu tư xây dựng dây chuyền sản xuất hiện đại theo công nghệ của Hà Lan, cử người đi học tập kinh nghiệm tại tập đoàn CP Thái Lan về chế biến thức ăn gia súc theo quy trình khép kín. Ngoài nhà máy chế biến thức ăn cho heo mang nhãn hiệu “Con heo đỏ” tại Đồng Nai, công ty đã mở thêm nhiều nhà máy, xí nghiệp chế biến thức ăn gia súc tại các tỉnh Đắk Lắk, Plei Ku, Gia Lai...

Chợt nhớ câu chuyện Hóa kẻ dờ dưng khi ngồi trên xe, tôi hỏi:

- Nghe nói Tổng giám đốc không chỉ giỏi quản lý chỉ đạo sản xuất, kinh doanh mà còn giỏi xoay chuyển “nợ xấu”, thực chất chuyện này là thế nào?

Phạm Đức Bình trả lời với nụ cười còi mở:

- Nhiều người bảo tôi “liều”. Nhưng thực ra tôi đã tính toán kỹ và thấy hiệu quả mới dám làm. Mở đầu

các “phi vụ liều” là vào năm 2006, khi biết một công ty đầu tư nước ngoài tại KCN Long Bình có vốn đăng ký hơn 3,6 triệu USD, do hoạt động không hiệu quả đã nợ hơn 34 tỷ Việt Nam đồng mất khả năng thanh toán rao bán, tôi quyết định mua lại 100% quyền sở hữu với giá 1 USD và chúng nhận thanh toán khoản nợ của công ty đó. Tính đến nay công ty Thanh Bình đã mua 15 đơn vị theo kiểu như vậy. Và việc này đã tạo ra hiệu quả cao. Nổi bật là khu vườn ở Sông Mây rộng hơn 10 ha, sau khi thanh toán nợ trị giá hơn 3 tỷ đồng, một năm sau mang lại hiệu quả gấp nhiều lần. Nhưng cũng có những “phi vụ” sau khi mua chúng tôi xây dựng những công trình phục vụ dân sinh, làm từ thiện. Ví dụ như tôi mua hơn 10 ha đất khu vực giáo xứ Tây Hải để xây 80 phòng trọ làm nhà “tạm lánh” cho những cô gái “lỡ đại”, sinh con ngoài ý muốn. Chúng tôi còn trợ giúp vốn cho các cô làm ăn, ổn định cuộc sống đối với những trường hợp khó khăn. Thanh Bình xây dựng cả trường mẫu giáo miễn phí, đầu tư hàng tỷ đồng hỗ trợ vốn cho phụ nữ đơn thân, trẻ mồ côi, người neo đơn... với phương châm: “giúp cần câu hơn cho con cá” Công ty đang xây dựng một khu nhà trọ hàng chục phòng cho công nhân làm việc tại khu công nghiệp ở với giá rẻ...

Lý giải về những hoạt động rất nhân văn như trên, Phạm Đức Bình lại nhắc đến cha mình, tấm gương về lòng nhân ái thương người. Bản thân làm ra nhiều của cải vật chất bằng lao động cực nhọc nhưng cụ Khoát luôn sẵn sàng sẻ chia, giúp đỡ cộng đồng. Đặc biệt

trong sinh hoạt hàng ngày cụ rất tiết kiệm, không bao giờ lãng phí. Cụ ăn uống đơn giản, có bữa chỉ ăn khoai lang cho dễ tiêu. Tuổi càng cao cụ càng tiết kiệm, luôn căn dặn con cháu phải sống giản dị, tiết kiệm để còn giúp đỡ những người đang khó khăn, hoạn nạn.

Có lẽ chịu ảnh hưởng sâu sắc từ một người cha nhân hậu nên trong câu chuyện kể về quá trình khởi nghiệp của mình, Phạm Đức Bình rất khiêm nhường, ông không tự mãn với thành tích đạt được và thường nhắc nhiều về ân nghĩa với cá nhân này, tập thể nọ. Tổng giám đốc chốt lại một điều khiến chúng tôi thấy ấm lòng: “Tâm nguyện của tôi là, tất cả lợi nhuận làm ra sau khi nộp thuế cho Nhà nước chỉ dành 20% cho gia đình, 80% dành cho các chương trình xã hội, từ thiện” Tôi miên man nghĩ, thời nay nhiều người làm từ thiện, nhưng hiếm có doanh nhân nào dành gần hết sản nghiệp cho xã hội với tấm lòng thảo thơm đáng quý, đáng trọng như Tổng giám đốc Phạm Đức Bình...

Chúng tôi rời công ty Thanh Bình khi trăng vừa lên. Gió từ hồ Sông Mây thổi lồng lộng làm không khí dịu mát hơn. Cả khu Vườn Kiêu bùng sáng lung linh trong ánh đèn rực rỡ. Tiễn chúng tôi ra xe với nụ cười hân hậu, Tổng giám đốc Phạm Đức Bình bắt tay tạm biệt từng thành viên trong đoàn. Tôi cảm nhận bàn tay “Vua heo” thật rắn rỏi, ấm áp, đúng như bản chất của một doanh nhân có tầm nhìn xa, trông rộng, có tấm lòng nhân văn và bản lĩnh vượt trội hơn người...

Nông trại trong mơ

Ghi chép của Hoàng Ngọc Điệp

Một sáng đầu mùa mưa 2019, tôi và hai hội viên Hội Văn học - Nghệ thuật Đồng Nai là nhạc sĩ Trường Thịnh và nhà văn Phạm Văn Đăng về huyện Thống Nhất. Anh Ngô Thanh Tùng - Trưởng phòng Nông nghiệp huyện đã hẹn sẽ đưa chúng tôi tới thăm Nông trại Dốc Mơ, một mô hình làm nông nghiệp kết hợp du lịch sinh thái vườn mà theo Tùng là “rất triển vọng” của huyện.

Từ UBND huyện Thống Nhất, chiếc xe con do Phạm Văn Đăng cầm lái rời đường lớn, men theo con đường nhỏ hẹp chạy qua vườn rẫy lô xô những mòm đá đen mà Tùng gọi là “đá nhô đầu”, trên đó cây trồng chủ yếu là chuối.

Xe chạy được một lúc, Tùng reo “Đến rồi kìa!”, trong khi chúng tôi còn đang ngơ ngác nhìn qua cửa sổ xe, chưa nhận ra nông trại ở đâu. Đập vào mắt tôi là những bảng chỉ dẫn bằng gỗ ghi dòng chữ “Khu cắm trại”, “Khu chăn nuôi”, “vườn quýt”, “vườn chôm chôm”, “vườn tiêu”. Xe chui qua một khúc cây cong gác lên hai cây cột chôn xuống đất - cái cổng độc đáo cũng khác xa với trí tưởng tượng của tôi. Chúng tôi để xe bên ngoài rồi lội bộ vào trong. Sự ngỡ ngàng lẫn tò mò của khách tăng lên khi một người đàn ông trẻ có gương mặt bầu, làn da nâu sáng bước ra chào. Đó chính là ông chủ nông trại. Áo thun xanh cổ bẻ, quần sẫm màu ống rộng như quần bà ba, thoạt nhìn anh có vẻ “hai lúa” đặc, duy gương mặt toát lên vẻ thông minh và thần thái của người có học thức. Anh tự giới thiệu tên Phạm Ngọc Thọ, kiến trúc sư, 37 tuổi, đã có hơn mười năm làm việc ở Thành phố Hồ Chí Minh trước khi trở thành chủ Nông trại Dốc Mơ. Một cô bé da nâu giống Thọ cũng bước tới vòng tay chào khách, đó là con gái của anh.

Văn phòng làm việc mà tôi gọi là “Đại bản doanh” của Thọ khá độc đáo, chỉ là một cái hầm cạn hình vuông được đào sâu xuống lòng đất khoảng gần một mét, lát xi măng, bên dưới kê vài dãy bàn ghế, mái lợp tranh tre. Ngay trên thành “hầm” là dãy kệ gỗ bày những bình hũ đựng thứ nước giải khát mà Thọ giải thích là si rô chôm chôm. Đứng bán hàng toàn các cô gái trẻ măng, cách đó vài bước chân là một nhóm phụ nữ đang ngồi lột vỏ chôm chôm. Những trái chôm

THƯ VIỆN TỈNH ĐỒNG NAI
SÁCH TẶNG

Đồng Nai trên đường hội nhập và phát triển 17

chôm màu đỏ tươi với lớp gai mềm trông thật ngon mắt. Từ “căn hầm văn phòng” nhìn ra phía trước sẽ thấy một hồ nước nhỏ bên trên có căn nhà sàn trông như một nhà hàng nổi, những chùm hoa giấy rực rỡ trên lan can nhà sàn nghiêng bóng xuống làn nước trong xanh. Khung cảnh giản dị mà thật hữu tình.

Chúng tôi ngồi chưa ấm chỗ thì một vị lãnh đạo Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn đi tới, nét mặt không giấu được vẻ mệt mỏi. Thì ra, ông theo đoàn cán bộ tỉnh xuống làm việc với huyện Thống Nhất, triển khai các phương án phòng, chống dịch tả lợn Châu Phi. Tỉnh Đồng Nai có số lượng trang trại nuôi heo và số đầu heo lớn nhất cả nước. Thống Nhất lại là “thủ phủ” chăn nuôi heo của tỉnh, hiện tại dịch tả chưa lan tới đây nên toàn huyện đang căng sức chống dịch. Vị lãnh đạo nọ chào hỏi xong bèn nằm khểnh trên chiếc võng, lấy tay che mặt, chắc ông cố gắng chợp mắt mười phút để chiều còn “chiến đấu” tiếp. Tôi chợt nhận ra, Nông trại Dốc Mơ có lẽ là nơi nghỉ chợp nhoáng khá lý tưởng của các cán bộ cấp tỉnh đi họp hành hoặc bị “lỡ độ đường”

Trưởng phòng Nông nghiệp Thanh Tùng là chỗ thân thiết với chủ trang trại như người một nhà. Anh cũng khoan khoái ngả mình trên chiếc võng dong đưa dưới mái lá, trong khi tôi và Phạm Văn Đăng tranh thủ nghe Phạm Ngọc Thọ “bật mí” về hành trình khởi nghiệp của anh.

Theo lời Thọ thì ý tưởng làm nông trại sạch kết hợp

2025/ĐC/VV 002093

du lịch sinh thái của anh bắt nguồn từ cuộc sống lam lũ, một nắng hai sương của ba má anh và những người nông dân miền Tây. Thọ quê An Giang, gia đình anh mấy đời chân lấm tay bùn, một nắng hai sương với cây lúa mỗi năm ba vụ mà vẫn không thoát nghèo. Nhìn bà con lạm dụng thuốc trừ sâu trong sản xuất nông nghiệp, Thọ thấy sợ, bởi “thực phẩm bẩn” chính là nguyên nhân gây ra đủ chứng bệnh nan y cho con người. Từ những gì mắt thấy tai nghe ở quê nhà, cộng thêm tâm lý không thích cảnh sống ngột ngạt ở thành phố hàng chục triệu dân, Thọ nảy ra ý tưởng lập nông trại sản xuất thực phẩm sạch, kết hợp du lịch sinh thái vườn. Anh mang ý tưởng trao đổi với gia đình và bạn bè, may mắn được tất cả ủng hộ. Thế là năm 2015, đang là một kiến trúc sư có việc làm ổn định, thu nhập cao, anh bỏ ngang về huyện Thống Nhất, mua 17 ha đất xấu lập Nông trại Dốc Mơ. Thọ chủ trương làm nông nghiệp theo mô hình sản xuất của các nước văn minh, không dùng hóa chất và thuốc trừ sâu, giống như những trang trại trồng nho ở Cộng hòa Pháp mà anh đặc biệt ưa thích. Anh tuyển người làm cũng là những nông dân chuộng cách làm của anh, tức là làm nông “2 trong 1”, áp dụng khoa học kỹ thuật tiên tiến kết hợp với kinh nghiệm (tôi thậm gọi đó là mô hình nông nghiệp “tân cổ giao duyên”)...

"Xây dựng Nông trại Dốc Mơ, ý định của Thọ là muốn mọi người về đây cùng sống, cùng trải nghiệm và cảm nhận lối sống cộng đồng không có rác thải, cùng tạo ra những sản phẩm thân thiện với môi

trường. Về nông trại được tự do thoải mái, dân dã, không ồn ào, khói bụi, an nhiên bên gia đình, đó là cuộc sống mà Thọ hướng tới” - Phạm Ngọc Thọ chia sẻ.

Xế trưa, chúng tôi được chủ nhân đưa cho mỗi người một chiếc nón lá để đi tham quan. Mảnh đất khá rộng của Thọ gồm hai khu, khu trung tâm có bếp ăn, nhà vệ sinh, căng-tin... chiếm 02 ha, còn lại 15 ha dành cho sản xuất nông nghiệp, chăn nuôi, trồng trọt... Chúng tôi theo anh đi xuyên qua những khu vườn thoát nhìn có vẻ là “vườn tạp” nhưng theo lời giới thiệu của Thọ thì đó toàn là “kỳ hoa dị thảo”. Những loài thảo mộc như sả Java, cỏ hôi, hương nhu, ngũ trảo... có tinh dầu và mùi thơm nồng nàn được Thọ công phu sưu tầm ở khắp nơi, đưa về làm thuốc Nam phục hồi sức khỏe. Tôi nhận ra trong vườn của Thọ cây cỏ hoa lá có vẻ như hoàn toàn mọc tự nhiên, không có dấu vết của sự bài trí, sắp đặt. Con đường chạy giữa hai hàng cây chuối xanh um, những cây mít trĩu quả... gọi cho tôi cảm giác đang được đắm mình trong không gian thuần Việt. Với việc luôn giữ cho vườn phát triển tự nhiên, ngan ngát hương thơm của cỏ cây hoa lá, Thọ đã tạo ra một môi trường sống lý tưởng, ở đây con người gần gũi, hòa hợp với thiên nhiên. Tôi nghĩ lợi thế này chắc chắn sẽ tạo cảm hứng cho nhiều người tìm đến đây sống và làm việc.

Nông trại Dốc Mơ đang xây dựng và tiếp tục được mở rộng. Các hạng mục chưa hoàn thiện nên nhìn

công trường có vẻ ngổn ngang, dưới nắng trưa một chiếc máy xúc đang cần mẫn hoạt động. Có những đoạn đường đá hộc được xếp thành bức tường dài, không rõ chủ nhân định để làm gì. Thọ chỉ một căn hầm ốp đá xanh của hầm hình vòng cung đang xây dở, bảo sau này sẽ là hầm chứa rượu và nước giải khát. Đứng ngắm cơ ngơi chưa rõ hình hài bởi chỗ nào cũng đang thi công, tôi hiểu Nông trại Dốc Mơ sẽ còn lấy của chàng kỹ sư trẻ thật nhiều tiền bạc, công sức và thời gian.

Mặt trời lên đỉnh đầu, chúng tôi ghé khu nhà vách gỗ, mái lợp lá dành riêng cho công nhân. Trong khi Trường Thịnh và Phạm Văn Đảng ngồi uống nước, tôi tranh thủ hỏi thăm những công nhân ngồi nghỉ trước cửa nhà và biết họ đều đang làm cho Nông trại Dốc Mơ. Trong số họ có người từ miền Tây lên, có người là dân sò tại, một anh chừng ngoài bốn mươi năm đầu đưa trên chiếc võng vui vẻ khoe anh ta là dân Gia Kiệm, được vinh dự xây cái hầm chứa rượu lát đá mà tôi đã nhìn thấy. Nghe cách nói của những người thợ có thể nhận ra họ rất nể phục ý chí dám nghĩ dám làm của ông chủ trẻ. Hiện tại Nông trại Dốc Mơ cung cấp việc làm ổn định cho khoảng 50 người. Mỗi tháng, Thọ phải dành từ 300 đến 400 triệu trả lương cho người lao động. Đó là khoản tiền không hề nhỏ. Nguồn thu của nông trại chưa dồi dào, chủ yếu từ nông sản, thực phẩm do nông trại làm ra, nên phương châm là phải lấy ngắn nuôi dài. Những ngày này, Nông trại Dốc Mơ đang tạm dừng để sửa chữa,

tu bố nên không nhận khách du lịch, quan điểm của Thọ là không làm ăn chụp giựt, “đánh quả”, sẽ khó mà tồn tại lâu dài.

Chúng tôi đội nắng trở về khu văn phòng của Thọ để ăn trưa. Trong khi chờ gia chủ dọn bàn, tôi tranh thủ “ngó” qua các phòng nghỉ dưỡng của nông trại. Tất cả đều được thiết kế giản dị, nguyên vật liệu là tranh, tre, các phòng chỉ trang bị quạt điện chứ không có máy điều hòa nhằm tranh thủ gió tự nhiên. Thay vì dùng ca múc nước bằng nhựa thì ở đây dùng toàn gáo dừa. Bất ngờ nhất là các chậu rửa mặt của nhà nghỉ, chúng đều làm bằng đá thô được đẽo gọt, lòng chậu nhẵn bóng nhưng bên ngoài khá sù sì. Tôi quan sát không thấy vòi nước đâu, chỉ thấy một ống tre nhỏ nhô lên, bèn lấy tay khẽ đập lên đầu ống, không ngờ nước trong ống chảy vọt ra. Ý tưởng sáng tạo khá độc đáo của ông chủ Phạm Ngọc Thọ khiến tôi thật sự bất ngờ. Mọi thứ ở đây đều được Thọ tính toán kỹ. Anh nhận ra, đa số người đi du lịch nghỉ dưỡng đều đến từ các đô thị, nơi khói bụi kinh niên và tình trạng kẹt xe như cơm bữa. Bởi thế, người ta có nhu cầu xả stress, tai nghe được tiếng chim hót, tiếng gà trưa, mắt được ngắm cảnh bình minh hay cảnh hoàng hôn, mũi được hít thở hương thơm hoa đồng cỏ nội... Đó là lý do vì sao nhà nghỉ của Thọ không “hoành tráng” mà rất dân dã, mộc mạc.

Bữa ăn dọn ra trên bàn. Khách được đãi rau sống, canh cua rau đay, cà pháo, xúc xích, giò thủ và siro

chôm chôm. Thọ cho biết, anh tôn trọng đặc trưng sản xuất nông nghiệp ở Việt Nam là đặc sản vùng miền, mùa nào thức ấy. Những năm gần đây, người ta dùng nhiều cách tác động vào tự nhiên để có sản phẩm trái vụ, riêng Thọ vẫn bảo lưu truyền thống. Ở nông trại của anh, ngoài nước chôm chôm lên men còn có nhiều thứ nước giải khát làm lợi cho sức khỏe như trà thảo dược, si rô búp dấm, ôi, bơ... tất cả đều được làm từ nguyên liệu sạch. Nông trại đang nuôi 100 con heo nhà lai heo rừng, thịt heo được dùng làm giò thủ, xúc xích. Bữa ăn đãi chúng tôi chỉ có gạo là Thọ phải mua, còn tất cả thực phẩm như rau, thịt, tôm cá, đến cả nước chấm cũng do nông trại làm ra. Mọi người trầm trồ khen món rau sống gồm nhiều loại rau có hương vị lạ. Xúc xích và giò thủ của nông trại ăn giòn, hương vị đậm đà, có lẽ vì được chế biến từ thịt heo lai. Thọ đang thử trồng 6 sào lúa, lấy giống từ thứ gạo nổi tiếng của Tây Nguyên, nhưng đất ở đây bạc màu, lại lổm nhổm sỏi đá, máy cày không hoạt động được nên anh chưa tự túc được gạo. Nông trại đang tích cực cải tạo đất, trước mắt đã trồng được rau ăn quanh năm. Tuy mới xây dựng chưa bao lâu nhưng du khách nghe danh nông trại, nhiều gia đình trẻ đã đến đây nghỉ dưỡng. Tính đến năm 2019, Nông trại Dốc Mơ đã đón trên 50 khách trong và ngoài tỉnh đến lưu trú. Nông trại cũng nhiều lần đón học sinh các trường phổ thông từ Thành phố Hồ Chí Minh đến trải nghiệm cuộc sống thôn dã và tìm hiểu mô hình sản xuất nông nghiệp.

Phạm Ngọc Thọ có vợ cũng là kiến trúc sư, chuyên

về lĩnh vực nội thất, đang làm việc tại Thành phố Hồ Chí Minh. Con gái anh 10 tuổi, đang học lớn bốn. Tôi hỏi liệu vợ anh có dám rời xa chốn phồn hoa đô hội để chấp nhận cuộc sống thôn dã không, Thọ bảo dám, vì cô cũng không thích cảnh khói, bụi, kẹt xe triền miên của thành phố lớn. Ở quê An Giang, ba má Thọ còn 3 ha đất ruộng. Nhưng kiêu làm ruộng ở quê hờ chút là xả thuốc trừ sâu khiến Thọ không chấp nhận. Anh từng thiết kế nhà ở cho một thương lái người Campuchia, chứng kiến người ta giàu có, sung sướng mà nông dân mình làm hoài vẫn nghèo, anh luôn suy nghĩ phải làm sao để thoát nghèo, không chỉ cho gia đình anh mà cho cả quê nhà. “Ngày trước bà con ở quê sống tình nghĩa lắm, có cọng rau, con cá cũng chia nhau. Giờ ai biết nhà nấy, nghĩ thật buồn” - Thọ trầm ngâm nói. Tôi hiểu tâm trạng của anh. Cuộc sống thay đổi quá nhanh. Lối sống tôn sùng vật chất đã lan rộng đến những vùng quê vốn bình yên, chân chất, tác động và làm thay đổi tâm lý, tình cảm của người nông dân, ít nhiều làm mai một tình làng, nghĩa xóm. Thọ là một người trẻ sinh ra ở làng, và anh không muốn mất đi những giá trị tốt đẹp ngàn đời của người nông dân Việt. “Sắp tới đây vợ em cũng về nông trại ở. Bé nhà em sẽ đi học trường làng” Thọ tươi tỉnh lên, nói với vẻ hạnh phúc không giấu diếm. Tôi hình dung cô con gái xinh xắn từ sáng cứ “bám” bố như sam của anh sẽ lớn lên khỏe mạnh cả thể xác lẫn tâm hồn trong cảnh sống mộc mạc của nông trại. Sẽ có biết bao cô bé, cậu bé mơ ước được như cô bé.

Đến Nông trại Dốc Mơ, người ta dễ có cảm giác chủ nhân của nông trại dường như đang... đi giạt lùi. Bởi mấy chục năm nay hàng chục triệu nông dân Việt Nam chân lấm tay bùn vẫn mơ ước được lên thành phố, được cởi bỏ chiếc áo nông dân cũ kỹ, khoác lên mình tấm áo thị thành hào nhoáng. Hiện tại đô thị hóa vẫn đang diễn ra với tốc độ chóng mặt. Vậy mà kiến trúc sư Phạm Ngọc Thọ lại xây dựng một nếp sống dân dã, có phần quê kiềng và cổ súy cho người ta nghe theo. Thật ra, nếp sống không rác thải, không hóa chất, tôn trọng quy luật tự nhiên ở Nông trại Dốc Mơ mới thật là văn minh hiện đại mà cả thế giới đang nỗ lực kêu gọi loài người hướng đến. Ở Việt Nam, xu hướng này cũng bắt đầu được người dân chú ý, ngoài Bắc đã có mô hình sống xanh gần giống với Nông trại Dốc Mơ của Thọ. Trong tương lai, anh mong muốn nông trại sẽ là nơi đón tiếp tất cả mọi người có nhu cầu trải nghiệm cuộc sống thuận theo quy luật của đất trời. "Mọi người sống ở đây đều được tham gia vào quá trình sản xuất lương thực, thực phẩm và được hưởng thụ thành quả do mình làm ra, không mang bất kỳ thứ gì từ bên ngoài vào. Khách nghỉ dưỡng thì được ở nông trại phục vụ chu đáo, tận tình", Thọ nói.

Những năm gần đây, du lịch sinh thái đã trở thành một hướng phát triển nhiều tiềm năng của ngành du lịch Việt Nam, từ Nam ra Bắc ở đâu cũng có du lịch *home stay*, du lịch trải nghiệm... Tỉnh Đồng Nai cũng không đứng ngoài xu hướng phát triển chung của ngành du lịch. Thành phố Long Khánh là một ví dụ

điển hình cho mô hình du lịch sinh thái vườn. Nếu so với các địa phương khác trong tỉnh, huyện Thống Nhất chưa hẳn đã có ưu thế để phát triển loại hình du lịch được coi là phù hợp với điều kiện tự nhiên của Việt Nam. Nhưng với những người tràn đầy nhiệt huyết như Trưởng phòng Nông nghiệp Thanh Tùng và kiến trúc sư Phạm Ngọc Thọ thì tiềm năng du lịch của huyện Thống Nhất không thua kém ai. Và niềm tin của họ là có cơ sở. Nông trại Dốc Mơ của Phạm Ngọc Thọ khẳng định một triết lý sống: trên đời không gì là không thể. Táo bạo, thông minh, tự mình mò ra cơ hội cho mình, Thọ đang chứng minh câu nói: “Hãy đi đi, rồi sẽ đến” Với tôi, Nông trại Dốc Mơ chính là “Nông trại trong mơ”

Người con trung hiếu

Bút ký của Đào Sỹ Quang

Trời đã sang chiều và bắt đầu mưa lất phất, nhưng ba chúng tôi vẫn phóng xe Honda từ Ngã ba Ông Đồn ở thị trấn Gia Ray đến ấp Suối Cát 2, xã Suối Cát, huyện Xuân Lộc để tìm đến một nhà nông...

Đường vào nhà gia chủ sỏi đá, quanh co, cứ hun hút hun hút. Tôi có cảm giác mình như đang đi vào rừng Amazon giữa lúc cơn mưa rào ập xuống. Rồi điểm đến đã hiện dần giữa bốn bề cây cối. Tuy mặc mưa nhưng chúng tôi cũng chưa đến mức “ướt như chuột lột” Anh Hà Quang Chuẩn cán bộ kiểm lâm huyện Xuân Lộc cười, nói: Thực ra cũng chỉ chừng tám cây số, nhưng do đường vòng vèo, lại giữa lúc trời mưa nên ta có cảm giác xa vậy thôi. Người đàn ông đón tiếp chúng tôi trông cũ kĩ cùng lời nói mộc mạc. Ông ta tự giới thiệu: “Tôi là cậu ruột, em của mẹ con Bình. Trước khi má nó mất đã biểu tôi, về đây ở với vợ chồng nó coi nhà, làm những việc linh tinh. Vợ

chồng con Bình đi Sài Gòn đang trên đường về” Rồi ông ta rót nước vào ba chiếc li, chưa kịp mời khách thì vợ chồng chị Bình đã đội mưa về. Vừa thấy chúng tôi, cả hai đã tay bắt mặt mừng. Anh Nguyễn Văn Tài, đức lang quân của chị Hồ Thị Bình, sau khi trả lời xong một số câu hỏi của tôi về “Lí lịch trích ngang” đã xin phép để đi trông coi lũ gia súc, gia cầm. Hóa ra người đàn ông gốc Bến Tre này từng là bộ đội, từng sang giúp nước bạn Campuchia đánh bọn Khmer Đỏ. Anh nói: “Chú của tôi là lính của ông già vợ đó. Nhờ có chú mà tôi có vợ. Nếu cố gắng giờ tôi cũng là sĩ quan to rồi đấy chứ bộ” Tôi xin phép chị Bình để đi xem anh Tài chăm sóc “của cải” như thế nào.

Gia đình anh Tài chị Bình ở trên một diện tích đất 4 héc ta, chủ yếu trồng cao su. Ngoài ra, anh chị còn chăn nuôi bò giống, nhím, gà đẻ, gà thịt. “Vất chân lên cõ chạy” mà cũng chả hết việc, cho dù nhà đã có cậu và một người bà con nữa giúp việc. Tôi hỏi anh Tài:

- Anh tính sao mà chăn nuôi nhiều thứ thế này?

Phải tính vậy, vì mất giá cái này, được giá cái khác, chứ nhà nông dễ gặp rủi ro lắm.

- Người ta nói, nhà anh Tài chị Bình là giàu nhất xã Suối Cát đó.

Anh Tài cười:

- Thế hà. Nhờ bà xã đó.

Tôi vui vì chủ nhà như cũng nhận mình giàu có. Người đàn ông này trông thật lực điền, nhanh nhẹn

đáo để. Tôi xuất thân từ con nhà nông “toàn tính” nên hiểu, làm nông mà *lê mà lê mề* thì có mà ăn cháo không xong...

Tôi trở lại gặp chị Bình. Người phụ nữ ngồi trước mặt tôi sinh năm 1966 trông thật trẻ trung, sau một một chặng đường dài trong cơn mưa về nhà. Hiện chị là Trưởng ban công tác Mặt trận ấp Suối Cát 2. Vợ chồng chị sinh được hai con. Con trai đầu làm ở Công ty cổ phần Việt Nam Kỹ nghệ Súc sản (Vissan) ở Thành phố Hồ Chí Minh và con gái đang học lớp 12.

Mưa ngoài trời đã hết, bỏ lại những tiếng rơi tí tách ròi rạc quanh nhà. Tôi hỏi bà chủ:

- Nhà thì nhiều việc mà chị lại còn tham gia công tác xã hội, liệu có khó khăn gì không?

- Khó khăn thì lúc nào mà chả khó khăn hờ anh, nhưng mình phải biết sắp xếp để cho mọi việc tốt đẹp hơn.

- Công tác mặt trận không phải ai cũng làm được! – Tôi nhìn chị Bình nói thay cho câu hỏi.

- Vâng. Chức năng nhiệm vụ của tôi là đi vận động quần chúng đoàn kết. Đoàn kết giữa các dân tộc như Kinh, Khmer, Hoa, Nùng. Đoàn kết giữa các tôn giáo như Phật giáo, Công giáo, Hòa Hảo. Lắng nghe ý kiến nguyện vọng của người dân để báo cáo lên cấp trên tìm cách giải quyết giúp đỡ. Hiện ấp có 750 hộ với 1200 nhân khẩu, họ đều biết tu chí làm ăn.

- Tôi đã gặp ông Nguyễn Văn Kim Bí thư Chi bộ ấp

Suối Cát 2. Ông ấy khen chị lắm. Ông ấy nói: Cô Bình là người giỏi việc nước, đảm việc nhà, chị nghĩ sao về lời khen đó? Chị Bình cười to:

- Bác Kim khen quá lời đó, chứ tôi giỏi việc ấp còn chưa nổi, huống chi giỏi việc nước, nghe lớn quá. Cũng có thành tích mà ít ít thôi.

Vẫn biết những người giỏi giang thường hay khiêm tốn, cho nên tôi vẫn tin lời nhận xét của Bí thư Chi bộ Nguyễn Văn Kim: Cô Bình là một đảng viên tốt, một người năng nổ, nhiệt tình trong công việc, biết gần gũi hòa đồng, giúp đỡ bà con nông dân. Cô Bình là người góp phần tích cực để ổn định an ninh trật tự an toàn xã hội ở ấp Suối Cát 2. Không những cô giỏi việc xã hội mà làm kinh tế gia đình cũng giỏi. Cô ấy đã biết noi gương cha mình là một đảng viên, một thương binh đã biết vượt khó vươn lên...

Tôi chuyển *gam* câu chuyện với chị Bình:

- Chị có thể cho biết đôi điều về cha mẹ của mình? Chị Bình bỗng chùng nét mặt, dăm chiêu, rồi xin phép vào phòng riêng. Lúc sau chị đem ra cả một ôm tài liệu.

- Đây, tất cả những gì cha mẹ tôi để lại trước khi ông bà về với đất.

Tôi mở từng trang cuốn sổ, xem từng giấy tờ to, nhỏ, xem từng tấm huân, huy chương, bằng khen, giấy khen, giấy chứng nhận, cho tới cả giấy tờ ra viện và thư từ của bạn bè của cha và mẹ chị Bình. Cha chị,

ông Nguyễn Văn Bia sinh năm 1930, quê ở Bến Cát – Bình Dương, nhập ngũ năm 1948, thương binh 4/4. Trước khi về hưu ông mang quân hàm Đại úy. Mẹ chị Bình tên thường gọi Út Hà, tên khai sinh là Nguyễn Thị Lịch, sinh 1933 ở Tân Uyên – Thủ Dầu Một. Bà từ một công nhân cao su đã xung phong vào bộ đội để phục vụ liên lạc, hậu cần, y tế. Bà cũng là một đảng viên Đảng Cộng sản Việt Nam. Cha mẹ chị Bình sinh được hai con gái, chị Bình là út, thường gọi Út Bình. Cha mẹ chị đã mất. Mộ của hai ông bà được xây tại vườn nhà. Chị Bình tự hào mình là con của bộ đội Cụ Hồ sinh ra tại rừng Mã Đà, Chiến khu Đ trong những ngày đất nước còn chiến tranh. Sau giải phóng 1975, gia đình chị chuyển về Thành phố Hồ Chí Minh. Đến năm 1979, theo lời kêu gọi của Đảng, gia đình chị rời Sài Gòn đi lên vùng Xuân Lộc xây dựng kinh tế mới.

- Cha mẹ tôi đã chọn nơi Suối Cát này, xưa gọi là Xuân Hiệp để khai khẩn 18 héc-ta rừng bằng hai bàn tay trắng. Cha tôi quyết định trồng cao su. Mẹ tôi vốn là công nhân cao su nên gặt đầu nghe theo chồng.

Tôi lại nhớ đến câu nói của Bí thư Chi bộ ấp Suối Cát 2 Nguyễn Văn Kim: “Có thể nói, cha mẹ cô Bình là người đầu tiên tiên phong, trồng cao su ở Suối Cát, sau giải phóng” Rồi chị Bình kể lại chuyện ngày xưa nơi đây rừng rú, còn có cả thú dữ. Cha mẹ chị như quên đi thương tật của chiến tranh để bỏ công xây dựng cuộc sống mới. “Thế rồi 18 héc-ta rừng khai phá, cha mẹ tôi đã giúp đỡ nhường lại một phần cho người thân,

bạn bè đồng ngũ. Rồi đến năm 1988 ủng hộ 2 cây vàng và hiến đất cho địa phương xây trường cấp 2 Trung Vương. Năm 1992 cha tôi được tặng Huy chương vì sự nghiệp giáo dục. Cuối cùng gia đình chỉ còn lại 4 héc-ta trồng cao su và dựng nhà ở” – Chị Bình kể như thế. Tôi hỏi: “Chị có thấy tiếc không? Nếu để đất lại thì bây giờ nhà mình trở thành ti phú của ti phú rồi?” Người phụ nữ nét mặt vẫn vui tươi: “Hạnh phúc chứ anh, sao mà tiếc. Đức Phật dạy, cho đi là còn mãi mà”

Tôi tiếp tục mở xem những di vật mà cha mẹ chị Bình để lại. Những giấy tờ đã đi theo bao năm tháng, nhưng chữ và con dấu vẫn còn rõ nét lắm. Chị Bình coi đó như một bảo bối của mình. Chị giải bày: “Tôi làm việc xã hội cũng là do noi gương cha mẹ mình. Ông già tôi vẫn còn giữ tác phong người lính Cụ Hồ, một đảng viên Cộng sản cho đến khi nhắm mắt xuôi tay. Ông biết thương người, biết sống có phép tắc và đạo lý, công bằng, chân thành và thẳng thắn. Ông khuyên dạy các con phải giữ đúng đạo lý làm người” Đây, Huân chương chiến sĩ giải phóng hạng Nhất, Nhì, Ba; đây Huy chương vì sự nghiệp giáo dục; đây Giấy chứng nhận thương binh... Tất cả vẫn còn đó trong ngôi nhà cấp 4 nơi xa xôi, cách biệt chốn ồn ào. Những di vật trầm lặng, nhưng nó lại như một cánh tay chỉ đường cho con cháu đi đúng hướng trong cuộc đời.

Đồng Nai là nơi hội tụ cư dân các miền. Dù từ đâu tới, họ vẫn một lòng một dạ yêu thương, xây dựng cho quê hương mới ngang tầm thời đại. Xuân Lộc tự

hào là huyện Nông thôn mới đầu tiên của cả nước. Chắc hẳn có công đóng góp của xã Suối Cát, của ấp Suối Cát 2. Và, có công của con em những người tiên phong “đi mở cõi” xây dựng vùng kinh tế mới.

- Ông già mình để râu trông rất đẹp. - Tôi nói.

- Ba tôi thích để râu cho giống Bác Hồ đó. Ngày còn sống, ông bảo bắt chước để râu giống Bác Hồ, để được làm những điều tốt như Bác. Ông nói: “Noi gương, học tập Cụ Hồ thôi, chứ sao mà được như Cụ”

- Cha noi gương Bác Hồ, con cũng noi gương Bác Hồ. Cả nhà ta noi gương Bác Hồ. - Tôi nói.

- Thì bây giờ, mọi người, mà nhất là đảng viên đều học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh. Chị Bình lại cười. Nụ cười đến là duyên.

Trò về nhà tôi thấy mình thật có lỗi. Có lỗi bởi vì còn đi ít quá trên mảnh đất này để tìm “ẩn số” những con người biết sống, biết vì mọi người, biết hi sinh và cống hiến. Tôi lại hát nhưng câu nhạc Trịnh Công Sơn: “Sống trong đời sống cần có một tấm lòng...” Và, thấp thoáng trong tôi ngôi nhà nhỏ của vợ chồng chị Bình có di ảnh và những kỉ vật của người cha - Anh bộ đội Cụ Hồ một thời xông pha lửa đạn, một thời xông pha làm kinh tế mới...

Đất nước, quê hương làm sao có thể phát triển ngang tầm thời đại khi thiếu đi những con người trung hiếu.

Cô bạn mới

Ghi chép của Hoàng Đình Nguyễn

Sau khi đi thực tế ở một số doanh nghiệp trong các khu công nghiệp trở về, ngồi vào bàn viết, tôi cố gắng tìm hình ảnh, ý tưởng xây dựng nội dung cho một bài viết về sự hòa nhập của của đất nước sau những năm đổi mới.

Đang lúc chưa tìm ra lối thoát thì dưới chân tôi hình như có ai đó thúc vào chân nhiều lần làm tôi dút ra khỏi suy nghĩ ban đầu. Tôi cúi xuống dưới nhìn như muốn hỏi: “Cái gì vậy bạn? Bạn không biết mình đã đến lúc nộp bản thảo rồi sao, để cho mình làm việc” Trở lại với không gian yên tĩnh được vài phút, tưởng được yên, nào ngờ cái hích vào chân tôi lần này mạnh hơn, không tập trung vào bài viết được nữa, tôi cúi xuống bế cô bạn mới lên nửa như trách móc, nửa như nài nỉ: “Bạn ơi, để tôi yên, Hội Văn học Nghệ thuật vừa thúc nộp bài. Lỡ “chém gió” rồi không có bài quê lắm biết không?”

Nói vậy, nhưng khi nhìn cô bạn mới, tự nhiên trong đầu tôi nảy ra một ý nghĩ mới, đó là viết về cô nàng. Vì cô ta chính là nguyên nhân làm xáo trộn nội dung bài viết của tôi.

Cô bạn vẫn ở yên trên tay tôi không nói gì, con mắt xanh của nó cứ chớp chớp nhìn tôi như muốn nói một điều gì đó mà tôi không hiểu được. Tôi mới đưa cô bạn này về nhà sống chung, sau một cuộc họp chớp nhoáng trong gia đình. Nội dung cuộc họp không mang tính chất bí mật gì. Từ ngày các con của tôi ra ở riêng, đi làm xa ít có dịp về thăm. Một ngày chủ nhật chúng hẹn nhau về ba má. Vừa bước chân vào nhà, điều chúng ngạc nhiên là nhà cửa bề bộn, không được sạch sẽ như trước. Chúng nhìn vợ chồng tôi, nhìn căn nhà và hiểu. Chỉ sau vài ba câu chuyện trao đổi với nhau, chúng gọi điện thoại cho ai đó thỏa thuận công việc, sau đó các con quay ra nói chuyện với chúng tôi, tỏ thái độ dứt khoát coi như ba má không cần phải bàn luận gì thêm.

Các con tôi nói rằng ba má bây giờ đã vào loại “xưa nay hiếm” ngay cả chuyện nấu một bữa ăn cho mình cũng còn ngại vì không muốn đi xe, đi chợ, huống hồ nói đến chuyện cần đến nhiều sức khỏe như dọn dẹp, lau nhà. Vì thế các con tôi quyết định từ ngày hôm sau trong nhà sẽ được “hội nhập” thêm một người bạn mới cho vui cửa vui nhà và giúp đỡ ba má một phần công việc.

Người bạn mới bước vào gia đình chúng tôi có tên

là “Robot hút bụi và lau nhà”, nghe nói cô ta có gốc gác từ Nhật. Những người chị của cô ấy đã vào Việt Nam vài ba năm rồi. Trong thời đại 4.0, với khoảng thời gian đó thế giới đã có biết bao nhiêu thay đổi. Tất nhiên, cô bạn mới của tôi cũng đã trải qua bao nhiêu phiên bản mới cho đến ngày “hội nhập” với gia đình chúng tôi. Nhưng thôi, miễn là chúng tôi chấp nhận người bạn mới.

Ngày nay, việc giặt dũ đã có máy giặt, xem ti vi chỉ cần bấm nút chuyển kênh hoặc định giờ sẵn cho một chương trình chuyển đổi theo ý muốn. Nay thêm cô bạn Robot lau nhà, công việc gia đình có thể nhàn nhã hơn với tuổi già chúng tôi.

Bạn biết rồi đấy, việc lau nhà cửa không phải đơn giản, những cây chổi lau thông minh từ Đài Loan sang, chỉ đỡ dần một vài thao tác của việc này thôi. Công việc chính vẫn phải do con người, từ việc pha xà phòng, xách nước, vắt chổi lau... Nhiều công đoạn nặng nhọc, lau nhà xong lại phải mở quạt làm khô nền nhà chống trơn trượt... Không được vội vàng đâu nhé, nhiều người già đã bị trượt chân và chịu nhiều hậu quả về sức khỏe.

Thời gian gần đây nhà tôi đã không thể lau nhà thường xuyên được nữa. Vì thế có một cháu gái quen, gọi giúp đến một người giúp việc bán thời gian chuyên lau dọn nhà cửa. Khi tiếp xúc, bà nội trợ do quá “đắt show” phải dò lịch ra xem để biết giờ rỗi. Cuối cùng bà quyết định giúp gia đình tôi một tuần 2 buổi, chỉ

chuyên lau dọn nhà, thù lao mỗi buổi là 200.000đ. Ngoài việc đi giúp việc cho các gia đình, người này còn vương bận những công việc phát sinh trong gia đình của bà và vì lý do sức khỏe. Vì thế việc không theo ý muốn đi muộn về sớm hay làm qua quýt là chuyện thường ngày xảy ra. Vì chỉ một lần không vừa ý, tỏ thái độ phản nản là người giúp việc không bao giờ tìm đến nữa.

Không chỉ riêng trong gia đình tôi, mà chuyện này trong nhiều gia đình neo đơn mượn người giúp việc vẫn thường xảy ra những chuyện không vui...

Ngày đầu tiên đón cô nàng Robot về nhà, tâm trạng của vợ chồng tôi ngại nhiều hơn là vui. Người không biết lại nói: nhà này “sang chảnh” quá, người không chơi lại chơi với máy. Nhưng được cái là cô bạn mới của tôi không biết vùi vĩnh, không biết sĩ diện vì người ta tạo ra cô chỉ chuyên với một công việc quét, hút bụi và lau nhà, ngoài công việc ấy ra cô ta không biết sẽ đi đâu, làm gì. Khi đã ở quen trong nhà, chúng tôi nhận thấy vai trò của cô bạn mới thật đúng với nhu cầu cần thiết trong gia đình.

Cô nàng Robot cấu tạo thân bằng nhựa cứng giống như chiếc hộp đựng bánh Biscuit có đường kính 32 cm, chiều dày 8cm, bên ngoài robot có vòng chống va đập. Với kích thước ấy nó có thể chạy lượn dưới gầm bàn gầm tủ để hút bụi và lau sạch mọi khoảng không gian thấp hẹp. Dưới đáy robot có một bộ cảm biến để chúng nhận biết và thay đổi hướng di chuyển khi bị

vướng vật cản nào đó và khi vào vị trí sạc pin.

Quan trọng nhất là bánh xe điều hướng, chổi cạnh. Bánh xe điều hướng có nhiệm vụ làm cho robot chuyển động dọc ngang theo theo tường, khi lau nhà hút bụi hoặc chạy vòng xoắn ốc. Chổi cạnh này trong quá trình di chuyển nó là ăng-ten điều khiển cho robot không chạy quá đà để khỏi bị rơi xuống cầu thang hay những vị trí thấp hơn. Nếu lắp sai vị trí chổi cạnh robot sẽ rất khó tìm vào vị trí sạc pin. Dưới thân robot có hộp đựng rác. Hộp đựng rác dùng để chứa rác khi máy làm công việc hút bụi. Hút bụi xong muốn chuyển sang lau nhà ta phải tháo tháo hộp rác ra vệ sinh. Thay vào vị trí đó hộp nước để nó lau nhà. Nửa lít nước trong hộp robot có thể lau trên 100 m² nhà sạch sẽ.

Sử dụng robot hút bụi lau nhà, rất tiện lợi ở chỗ khi bạn vắng nhà hay lúc bạn ngủ vào ban đêm nó vẫn làm việc cần mẫn mà không đòi hỏi bất cứ quyền lợi gì. Bạn có thể đặt và hẹn giờ cho robot làm việc theo ý muốn.

Robot hút bụi và lau nhà giống như một cô nàng chăm chỉ, cần mẫn. Cô nàng của thời hiện đại “sang chảnh” lại vô cùng nguyên tắc. Sau khi quét nhà hay hút bụi xong, cô ta sẽ thông báo công việc đã hoàn thành và tự động đi về trạm sạc pin nghỉ ngơi, nạp năng lượng cho các đợt làm việc tiếp theo. Nếu bạn lắp không đúng vị trí của chổi cạnh, ví dụ lắp nhầm chổi cạnh từ vị trí phải (R) sang vị trí trái (L) hoặc ngược lại

thì bạn sẽ thấy ngay hậu quả. Cô nàng sau khi quét, hút bụi xong sẽ chạy về trạm sạc pin, nhưng cứ chạy vào chạy ra hàng chục lần mà không đứng yên ở trạm sạc để lấy thêm năng lượng. Phải đặt trạm sạc pin cho robot dựa vào tường đúng cách để không bị vướng khi chúng vào ra sạc pin. Tuy nhiên để người bạn có thể sống lâu dài với gia đình trong thời đại 4.0, việc đầu tiên bạn cần nhớ là phải học cách sử dụng bộ điều khiển từ xa và cài đặt chúng hoạt động theo ý muốn.

Trong lúc tôi đang ngồi để hoàn thành bài viết này thì cháu nội An An của tôi đi thi học sinh giỏi toán Soloban lên khoe với ông là cháu được giải nhì cuộc thi toán cấp tỉnh này. Cháu xin phép ôm cô nàng robot xuống để lau nhà dưới. Trước khi đi cháu hỏi tôi: “Con robot này chắc mắc lắm phải không ông?” Tôi trả lời: “Chỉ bằng hai tháng lương trả cho một bà giúp việc trong nhà thôi”. Nghe vậy cháu trở mặt ngạc nhiên.

Không ngạc nhiên sao được trong thời đại 4.0 này con người luôn luôn phát minh ra những công cụ, những máy móc thiết bị để phục vụ con người, làm cho đời sống con người hoàn hảo nhất. Chỉ nói riêng bạn Robot hút bụi lau nhà này thôi đã giúp cho biết bao nhiêu bà nội trợ có thời gian nghỉ ngơi, để xem TV, học tập và rèn luyện dưỡng sinh...